

<http://www.oschadbank.ua/ua/press-service/news>

7. Стратегія розвитку державних банків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/news/derzhavni-banki-ukraini/strategija-rozvitku>

Олена ДАВИДЮК

студентка факультету банківського бізнесу ТНЕУ

Науковий керівник:

к.е.н., доц. кафедри банківської справи Галицька Ю.М.

ДИНАМІКА БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах розвитку економіки банківське кредитування залишається ключовим елементом у процесі перерозподілу капіталу. Воно виступає невід'ємною складовою розвитку економічних відносин та передбачає збереження рівноваги між наявними у суспільстві тимчасово вільними коштами та обсягами ресурсів. Банківське кредитування здійснює найсуттєвіший вплив на динаміку ВВП, обсяги реалізованих товарів та послуг, індекси споживчих цін, курс національної валюти, тощо. У порівнянні із впливом, що здійснюють інші суб'єкти фінансового посередництва, аніж банківські установи, банківське кредитування суттєво переважає за всіма аспектами. Удосконалення механізмів банківського кредитування та його постійний розвиток залишається одним із основних шляхів виходу України із кризового стану.

Крім загальних макроекономічних чинників, вагому роль у розвитку банківського кредитування відіграє регуляторний інструментарій НБУ, у тому числі облікова ставка. Облікова ставка по своїй суті відображає вартість залучення і розміщення грошових коштів. Як бачимо з таблиці 1, НБУ у 2015 р. підвищив облікову ставку до максимального рівня за всю історію української банківської системи - 23,8% [1].

Таблиця 1

Динаміка зміни наданих кредитів юридичним та фізичним особам

Показники	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
К-сть діючих банків	175	175	180	158	109	86	81
Облікова ставка,%	7,5	6,8	12,0	23,8	17,3	14,5	18
Сер. відсот. ставка за кредитами, %	27,4	27,3	26,8	28,1	30,6	27,1	27,5
Надані кред загалом, млн.грн, в тому числі:	825320	815327	911402	1006358	965093	971863	975478
Суб'єктам господар.	580907	609202	698777	802582	785918	779498	767936
Фізичним особам	1744650	161775	167773	179040	152971	192365	207542
Частка кредитів фіз.особам, %	21,16	19,84	18,41	17,79	15,85	15,06	14,86
Частка наданих кредитів у загальних активах, %	78,28	72,33	71,31	76,42	62,65	60,54	57,65
Частка простроченої заборгованості у загальній сумі кредитів, %	9,6	8,9	7,7	13,5	22,1	23,75	25,36

Встановлення рекордно високої облікової ставки спричинило відповідне зростання процентних ставок банків за кредитами, що означає зменшення попиту на кредити. Дії регулятора були обумовлені розвитком інфляції та девальвації, а через

підвищення облікової ставки регулятор очікував сповільнення їх темпів. Сповільнення інфляції таки відбулося, однак висока вартість кредитних ресурсів негативно позначилась на споживчому кредитуванні та на веденні бізнесу. Згідно з даними НБУ, середня відсоткова ставка за кредитами в національній валюті в 2016 р. була 30,6%.

При цьому в США за аналогічний період вона становила 2-10%, в Японії - 9,9%, в Німеччині - 11%. Настільки великий розрив між обліковою та кредитною ставками можна пояснити наявністю високих ставок за депозитами, які є одними з найвищих у світі[3].

Позитивною тенденцією у діяльності банків за досліджуваний період є збільшення загальної кількості наданих кредитів (з 825320 у 2012 р. до 975478 млн грн. у 2018 р.). Серед них 81,4% займають кредити суб'єктам господарювання, і лише 15,85% — кредити фізичним особам. У країнах Західної Європи ця частка становить близько 50%. Крім цього, частка останніх постійно зменшується (з 21% у 2012 р. до 14,86% у 2018 р.). Також варто зазначити, що загальні активи банків скорочуються у зв'язку з виведенням частини комерційних банків з ринку. Це спричинює відтік клієнтських коштів та зменшення частки наданих кредитів у загальних активах.

Порівнюючи показники за аналізований період з 2015-2017 об'єм кредитування юридичних осіб склав 566,51 млн. грн. станом на 01.01.2017 та знизився на 20,65% у порівнянні із аналогічним періодом у 2016 році, а у 2015 році взагалі становив 873,61 млн.грн. У той самий час валові гривневі кредити суб'єктам господарювання виростили на 21,5%, що дає мінливе бачення про зростання кредитного портфеля банків, але через те, що велика частина валютних кредитів була конвертована у гривневі, що спричинило тільки структурний ріст кредитного портфелю але не фактичний. Також, прослідковується, що іноземні кредити на 01.01.2017 зменшились на 26,99% у порівнянні з 01.01.2016 роком та склали 270,11 млн. грн. Такі структурні зрушення кредитного портфеля відбулися за рахунок ефекту обмінного курсу, тобто із-за стрімкої девальвації гривні у період 2014-2016 рр. валютні кредити були конвертовані в гривневі, що не свідчить про позитивну тенденцію та нормальне функціонування економіки[2].

Слід відмітити, що на кредитному ринку України склалася певна структура кредитного портфелю, яка характеризується так: станом на 31.12.2016р. частка наданих кредитів юридичним особам склала 84,3%, а фізичним особам відповідно 15,7% . Тобто, можна зробити висновок, що кредитування юридичних осіб є більш вагомим складовою в активних операціях українських банків.

Криза суттєво вплинула на тенденції банківського кредитування. Деякі банки згорнули кредитну діяльність через сумніви у платоспроможності клієнтів, а деякі продовжують активно надавати кредити фізичним особам на споживчі потреби.

Високі ставки за кредитами та низька платоспроможність населення стримують кредитування домогосподарств. У 2016 р. загальна їх кількість зменшилась на 6,6%, і надалі продовжує зменшуватись. Майже всі нові кредити банки видають на поточні потреби. Крім цього, найбільша їх частина видається на ремонт — 42%, для оплати послуг - 12%, для покупки техніки — 10%, для покриття кредиту та повернення боргів - 7%, інші витрати - 24%. Лише 5% позичок спрямовуються на розвиток бізнесу. У цей час у розвинених країнах світу кредит беруть в основному для організації або розширення бізнесу, для купівлі автомобіля чи будинку[2].

Таким чином, кредити фізичним особам становлять лише 1/6 частину від загального обсягу наданих кредитів, а банки в основному кредитують юридичних

осіб. Часто населенню доводиться брати кредит для того, щоб дожити до чергової заробітної плати чи погасити непередбачувані витрати. Тобто, вирішення проблеми розвитку банківського кредитування фізичних осіб можливе тільки у випадку комплексного розв'язання проблеми підвищення життєвого рівня населення. Зниження реальних доходів населення, зменшення обсягів виробництва, високий рівень інфляції призвели до неспроможності позичальників вчасно виконувати свої зобов'язання за кредитами, що спричинило зростання простроченої заборгованості.

Література:

1. Лозінський Р.С., Сирчин О.Л. Особливості кредитування юридичних осіб банками України / Р.С. Лозінський / [Електронний ресурс]// - Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/4/161.pdf>

2. Паєнтко Т.В., Савельєва З.В. Сучасні тенденції банківського кредитування фізичних осіб в Україні / Т.В. Паєнтко – м. Київ [Електронний ресурс]// Економічна наука// - Режим доступу - http://www.investplan.com.ua/pdf/10_2017/9.pdf

3. Ткаченко Є.Ю., Яришко О.В., Аналіз стану банківського кредитування в Україні/ Є.Ю. Ткаченко / [Електронний ресурс]// - Режим доступу: [file:///C:/Users/User/Downloads/ecan_2013_12\(2\)_21.pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/ecan_2013_12(2)_21.pdf)

4. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності [Текст]: монографія/ [О.В. Дзюблюк, М.Д.Алексеєнко, В.В.Корнеєв та ін.]; за ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. – Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В., 2017. – 298 с.

Наталія ДОБРИЦЬКА

студентка факультету фінансів

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри банківської справи Сороківська З.К.

РОЗВИТОК СИСТЕМИ «ІНТЕРНЕТ-БАНКІНГ» В УКРАЇНІ

В наш час, коли майже кожен має змогу користуватися інтернетом, є дуже важливим інтернет-банкінг. Люди, що є клієнтами банків, здійснюють грошові операції. Завдяки інтернет-розрахункам ми з легкістю можемо перерахувати кошти на іншу карту, отримати платіж, оплачувати комунальні послуги та інше. Для цього більше не потрібно тратити свій час, йти до відділення банків і стояти в чергах. Тому, в еру комп'ютерних технологій, інтернет-банкінг повинен бути доступний в кожному банку, для кожної людини і належно обслуговувати своїх користувачів.

Як ми можемо спостерігати, в Україні інтернет-банкінг ще не настільки поширений серед населення, як в країнах Європи, наприклад. Значна частина розрахунків ведеться готівкою. Люди, особливо старше населення, притримується старих методів оплати. Платіжні картки не набули достатнього поширення. Навіть ті, хто мають їх, коли отримують кошти, то відразу ж знімають, щоб в подальшому використовувати готівку. Окрім того, розвиток інтернет-банкінгу в Україні не відбувається через такі інші причини:

- нечисленність людей-користувачів Internet. За рівнем користування інтернетом населення України приблизно на рівні Бразилії та Індонезії (близько 4% людей користуються послугами мережі інтернет);

- низька платоспроможність українців;

- мала кількість потрібних законів та сильного інформаційного захисту в цій сфері (люди не довіряють розрахункам через Інтернет та бояться зберігати кошти на картках) [1].